

FGU

Prøvevejledning for service og transport

Indhold

1. Indledning.....	2
2. Faglig dokumentation/afsluttende standpunkt	2
Faglig dokumentation.....	2
Afsluttende standpunktsbedømmelse	3
3. Afsluttende prøve.....	5
Prøvens fokus	6
Rammerne for prøven	7
3.1 Eksaminationsgrundlag	7
3.2 Bedømmelsesgrundlag	8
3.3 Bedømmelseskriterier	9
4. Eksempler på prøver.....	12
Bilag: Guide til god praksis ved prøveafholdelse i faget.....	16

1. Indledning

Denne vejledning udfolder, forklarer og eksemplificerer nogle af bestemmelserne om prøverne i FGU-fagbilaget for service og transport, men vejledningen indfører ikke nye bindende krav. Vejledningen udfolder hermed fagbilagets afsnit 4.2 *Faglig dokumentation/afsluttende standpunkt* og afsnit 4.3 *Afsluttende prøve*.

2. Faglig dokumentation/afsluttende standpunkt

Faglig dokumentation

Den faglige dokumentation spiller en væsentlig rolle i undervisningen – både i forbindelse med den løbende evaluering og vejledning af eleven og i forbindelse med afslutningen af undervisningen, hvis elevens standpunkt her skal bedømmes. Dokumentationen er en del af bedømmelsesgrundlaget både for den løbende evaluering og for det afsluttende standpunkt.

Faglig dokumentation i service og transport

Den faglige dokumentation i service og transport vil typisk omfatte fx:

- Fotos fra undervisningssituationer, eksempelvis instruktion om brug af læsebagsmæk
- Videoer, eksempelvis af løsning af en palle og lastsikring
- Notesbog, eksempelvis med tabeller fra en lastsikringshåndbog
- Opgavebeskrivelser og uddrag fra håndbøger, eksempelvis med ruteberegninger i forbindelse med en opgave.

De nærmere krav til og rammer for den faglige dokumentation fastsættes og beskrives på institutionsniveau. Når institutionen (lederen/lærerne) vælger dokumentationsform, skal der ud over faglige hensyn også tages hensyn til elevens evner og muligheder for at dokumentere sin læring og sit arbejde. Læreren må derfor differentiere i forhold til det konkrete arbejde, som eleven udfører, og i forhold til hvad eleven kan præstere. Det er ligeledes vigtigt at arbejde med progression i dokumentationen, så eleven løbende afprøver forskellige dokumentationsformer og gradvis øger kompleksiteten og korrektheden i dokumentationen, så elevens evne til at udforme dokumentationen ud fra de krav, der stilles til form og indhold, gradvis øges. Eksempelvis kan elevens dokumentation til at begynde med være en simpel ruteberegning og senere omfatte økonomiske beregninger af udgifter til løn, en tidsplan for aflevering af gods til kunder, dieselolieforbrug m.m.

Afsluttende standpunktsbedømmelse

Eleven skal have en standpunktsbedømmelse, hvis eleven afslutter det faglige tema på FGU-niveau 1 eller FGU-niveau 2. Standpunktsbedømmelsen resulterer i vurderingen bestået/ikke bestået.

Den afsluttende standpunktsbedømmelse er en absolut bedømmelse, der skal vise elevens aktuelle standpunkt målt i forhold til undervisningens mål. Bedømmelsen af en elev må ikke foregå ved en sammenligning med de øvrige elevers kunnen.

Dokumentationen skal bidrage til bedømmelse af elevens standpunkt ved afslutningen af et niveau, men udgør ikke hele bedømmelsesgrundlaget. Service og transport indeholder mål, som omhandler arbejdsprocesser, sikkerhed, miljøbevidsthed, ressourcebevidsthed, økonomisk sans, samarbejde, kreativitet, kommunikation og personlig fremtræden. Den type mål skal også inddrages i bedømmelsen, selvom de primært kommer til udtryk og bedst kan bedømmes i forbindelse med den daglige undervisning og de arbejds- og læreprocesser, som eleven gennemfører. Standpunktsbedømmelsen gives på baggrund af den faglige dokumentation og elevens præstation i undervisningen.

Der kan også være undervisningsmål – som eleven er blevet undervist ud fra i starten af undervisningen på niveauet, der ligeledes skal inddrages i den afsluttende bedømmelse. Det kan fx være, hvis transportdelen har fyldt meget i første del af undervisningen, men ikke er indgået senere i forløbet. Men det er vigtigt at være opmærksom på, at man ikke på denne måde utilsigtet kommer til at bedømme eleven ud fra de kompetencer, som eleven havde i begyndelsen af undervisningen, da standpunktsbedømmelsen altid skal afspejle elevens kompetencer på bedømmelsestidspunktet.

Elevens dokumentation vil sjældent kunne danne grundlag for bedømmelsen af alle de mål, som service og transport omfatter. Derfor skal der tages højde for service og transports forskelligartede kompetencer og konkret tages stilling til, hvordan bedømmelsen skal foregå. I den forbindelse er det afgørende at tage stilling til konkrete bedømmelseskriterier, som angiver, hvad der lægges vægt på i bedømmelsen.

De overordnede bedømmelseskriterier for standpunktsbedømmelsen vises nedenfor:

Bedømmelseskriterier for service og transport på FGU-niveau 1 og FGU-niveau 2, jf. fagbilaget

I standpunktsbedømmelsen lægges der vægt på, at eleven:

FGU-niveau 1:

- kan anvende de mest grundlæggende fagudtryk i relevante sammenhænge
- har grundlæggende kendskab til de mest basale arbejdsmetoder, materialer og sikkerhedsforanstaltninger
- kan anvende forskellige grundlæggende arbejdsmetoder på et basalt niveau
- kan udarbejde simple produkter eller dele af produkter med en acceptabel kvalitet
- kan medvirke til produktion/service gennem simple arbejdsprocesser og på baggrund af supervision.

FGU-niveau 2:

- kan anvende korrekte fagudtryk i relevante sammenhænge
- kan redegøre for forskellige basale arbejdsmetoder, materialer og sikkerhedsforanstaltninger inden for fagområdet
- kan anvende forskellige grundlæggende arbejdsmetoder til løsning af enkle opgaver under overholdelse af relevante forskrifter
- kan forholde sig til kvaliteten af udarbejdede produkter, dele af produkter eller serviceydelser, og kan give forslag til forbedringer og korrektioner
- kan med begyndende selvstændighed tage ansvar for arbejdsprocesser (herunder gruppearbejde) til produktion/service.

Disse overordnede bedømmelseskriterier vil ofte skulle konkretiseres på den enkelte institution i forhold til den kontekst, som service og transport foregår i, så eleven og læreren ved, præcis hvad der lægges vægt på ved bedømmelsen. Eksempelvis kan bedømmelseskriterierne for det faglige tema variere, alt efter om der er blevet undervist i lagerarbejde, chaufførfagligt stof osv.

Bedømmelseskriterier er i sin enkelthed det, man lægger vægt på ved en bedømmelse, men det er altid vigtigt, at læreren bruger sin professionelle faglighed til at vurdere elevens samlede kompetencer inden for faget, når der gives en bedømmelse.

Nedenfor gives eksempler på, hvordan udvalgte af ovenstående bedømmelseskriterier kan konkretiseres yderligere som bedømmelseskriterier for afsluttende standpunktsbedømmelse på FGU 2-niveau.

Eksemplerne tager udgangspunkt i en aktivitet vedrørende lager og transport. Aktiviteten er at gennemføre et starteftersyn af en elektrisk gaffeltruck.

FGU-niveau 2 – Konkretisering af udvalgte bedømmelseskriterier

Kriterier	Konkretisering og eksemplificering i forhold til at eleven arbejder med at ”gennemføre et starteftersyn af en elektrisk gaffeltruck”
Eleven kan anvende korrekte fagudtryk i relevante sammenhænge	Eleven kan anvende korrekte fagudtryk, når det gælder de enkelte dele på en elektrisk gaffeltruck – eksempelvis mast, gafler, gaffelspids, parkeringsbremse og retningsvælger – og kan anvende korrekte betegnelser for vægtfyldemålinger, herunder fuldt opladet mål i gram, halvt opladet målt i gram mv.
Eleven kan redegøre for forskellige basale arbejdsmetoder, materialer og sikkerhedsforanstaltninger inden for fagområdet	Eleven er i stand til korrekt at udføre kontrol af en bestemt elektrisk gaffeltruck og har viden om sikkerhedsforanstaltninger ved spild af batterivæske, viden om brug af briller ved kontrol af væske og viden om korrekt brug af væskefyldemåler, herunder risikoen for ætsning af tøj, krop og øjne, samt viden om, hvad der skal gøres i tilfælde af en ulykke.
Eleven kan anvende forskellige grundlæggende arbejdsmetoder til løsning af enkle opgaver under overholdelse af relevante forskrifter	Eleven har kendskab til korrekt rækkefølge i forbindelse med eftersyn på en elektrisk gaffeltruck, fx at måling af vægtfylde skal foretages før en evt. væskepåfyldning, og kan redegøre for, hvorfor der anvendes demineraliseret væske.
Eleven kan forholde sig til kvaliteten af udarbejdede produkter, dele af produkter eller serviceydelser, og kan give forslag til forbedringer og korrektioner	Eleven er i stand til at vurdere, hvornår den elektriske gaffeltruck er i korrekt stand og anvendelig til en hel arbejdsdag, samt give anvisning om udbedringer af skade og andet på gaffeltrucken.
Eleven kan med begyndende selvstændighed tage ansvar for arbejdsprocesser (herunder gruppearbejde) til produktion/service	Eleven er i stand til selvstændigt at tage initiativ til yderligere vedligeholdelse af den elektriske gaffeltruck. Eleven sørger for skema til smøring af slæde.

3. Afsluttende prøve

I service og transport er der to mulige prøveformer. Det er op til FGU-institutionen at vælge, hvilken der skal anvendes:

- Portfolioprøve
- Praktisk prøve på én arbejdsdag.

I fagbilaget er rammerne for de to prøver beskrevet, og de udfoldes yderligere i disse afsnit. Derudover er der en række forhold, der skal tages stilling til, når man som lærer planlægger og gennemfører en konkret prøve i service og transport. Det er for at sikre, at eleven er klar over, hvordan prøven foregår, og hvordan de bliver bedømt, og for at sikre, at man kan gennemføre en sikker og fair prøve. Derfor skal man som lærer på forhånd tage stilling til og skabe klarhed over de forhold, der har betydning for prøvens gennemførelse. Læreren fungerer som eksaminator i forbindelse til prøven.

Prøvens fokus

En prøve vil altid have karakter af en stikprøve, da det sjældent vil være muligt at afprøve eleven i alle undervisningens mål. Det vil sige, at en prøve aldrig kan afprøve alle de mål, som eleven skal have nået gennem deltagelse i undervisningen. Derfor er det vigtigt at beslutte, hvad prøvens faglige fokus skal være. Valget af fagligt fokus er først og fremmest et spørgsmål om væsentlighed og prioritering. De faglige mål, som eleven skal bedømmes ud fra ved prøven, skal være væsentlige og centrale for bedømmelsen af elevens kompetencer i service og transport. Til væsentlighed hører også, at målene er egnede i sammenhæng med prøven, det vil sige, at prøven skal være udformet, så den giver et godt grundlag for at bedømme de kompetencer, der sigtes mod.

Portfoliopróven

Selvom det sjældent vil være muligt at afprøve eleven i alle temaets mål, skal man være særligt opmærksom på, at elevens præsentationsportfolio får et indhold, der afspejler elevens kompetencer i forhold til flest muligt af målene. Derfor bliver lærerens vejledning af eleven helt central, når der arbejdes med udvælgelse og klargøring af materiale til portfolioen. Præsentationsportfolioen skal udarbejdes i en proces, hvor læreren vejleder eleven, så portfolioen får et fokus, som rammer det faglige temas væsentligste mål.

Praktisk prøve på én arbejdsdag

At udforme en god praktisk prøve forudsætter et sikkert fagligt blik for, hvordan målene kan bringes i spil i prøvesammenhæng. Her bliver valget af eksaminationsgrundlaget, altså den udarbejdede praktiske opgave, der eksamineres ud fra, og valget af bedømmelsesgrundlaget, det vil sige de produkter, processer eller præstationer, der bedømmes, helt afgørende.

Eksempelvis er det praktiske arbejde centralt i service og transport, og derfor skal dette medtænkes i forbindelse med prøveudformningen, fx ved at inddrage konkrete arbejdssituationer, eksempelvis vedligeholdelse og korrekt anvendelse af værktøj og maskiner.

Rammerne for prøven

Den valgte prøveform på FGU-institutionen skal beskrives helt konkret, og den faglige kontekst skal være synlig i prøvebeskrivelsen. Det er vigtigt at forholde sig til prøvens rammer, herunder faserne *før prøven, under prøven og efter prøven*. Bilag 1 indeholder en tjekliste, som institutionen kan anvende til at sikre, at der er taget stilling til en række centrale forhold med væsentlig betydning for prøvens planlægning og gennemførelse. Institutionen skal kunne dokumentere beskrivelsen af prøven, så den kan formidles til censor og til lærerne på FGU-institutionen.

3.1 Eksaminationsgrundlag

Eksaminationsgrundlaget er det faglige stof eller materiale, der eksamineres ud fra, og som skal gøre det muligt for eksaminanden at demonstrere sine opnåede kompetencer – eksaminationsgrundlaget er ”det, man taler med eleven om”.

- Ved *portfoliopróven* er eksaminationsgrundlaget eksaminandens præsentationsportfolio.
- Ved den *praktiske prøve på én arbejdsdag* er eksaminationsgrundlaget den praktiske opgave, som eksaminanden får stillet.

Eksaminationsgrundlaget skal give eksaminator og censor mulighed for at iagttage elevens arbejde, indgå i dialog med eleven og stille spørgsmål, som aktiverer og udfordrer elevens kompetencer. For eleven skal eksaminationsgrundlaget give mulighed for at vise praktiske kompetencer, besvare spørgsmål, forklare og argumentere. Eksaminationsgrundlaget skal overvejes grundigt, og det er vigtigt at tage stilling til følgende:

- Giver det valgte eksaminationsgrundlag gode muligheder for at bringe de faglige mål, som eleven skal bedømmes ud fra, i spil?
- Hvordan tilgodeses undervisningens mål om viden, færdigheder og kompetencer i grundlaget og den praktiske udformning af eksaminationsgrundlaget?
- Er der en klar sammenhæng til det, som eleven kender fra undervisningen?
- Er der i eksaminationsgrundlaget taget højde for de fysiske rammer, som prøven foregår i?

- Er der god sammenhæng mellem eksaminationsgrundlaget og prøvens og evt. forberedelsestidens varighed?
- Giver eksaminationsgrundlaget lige muligheder for alle elever?

Portfoliopróven

Præsentationsportfolioens indhold opbygges på baggrund af undervisningens indhold – eksempelvis med afsæt i en køkkenproduktion eller et projekt, som eleven har gennemført, eller et konkret job, som eleven har haft, i forbindelse med undervisningen. Elevens praktiske erfaringer med konkrete produktioner, salg og kundegrupper samt elevens refleksioner i tilknytning hertil vil eksempelvis være relevante at dokumentere i portfolioen.

At vejlede eleven forudsætter derfor et sikkert fagligt blik for, hvordan eleven bedst vejledes under arbejdet med sin præsentationsportfolio, og hvordan målene kan bringes i spil ved den efterfølgende eksamination.

Den praktiske prøve på én arbejdsdag

Den praktiske prøve gennemføres på én dag, hvor både eksaminator og censor er til stede. Det giver god mulighed for at bedømme eleven med hensyn til både proces og produkt. Prøven kan eksempelvis bygge på en opgave, hvor der stilles krav om planlægning, udførelse og aflevering af et produkt til eksempelvis pakning og levering. Ved at stille en række krav til proces og produkt kan det sikres, at de væsentligste faglige mål bringes i spil under prøven.

3.2 Bedømmelsesgrundlag

Det er afgørende at skelne mellem eksaminationsgrundlaget og bedømmelsesgrundlaget. Kort sagt er eksaminationsgrundlaget det, der eksamineres ud fra, og bedømmelsesgrundlaget er det produkt, den proces eller den præstation, der bedømmes.

- Ved *portfoliopróven* er bedømmelsesgrundlaget eksaminandens præsentationsportfolio og mundtlige præstation, herunder den faglige dialog under eksaminationen.
- Ved den *praktiske prøve på én arbejdsdag* er bedømmelsesgrundlaget det produkt, der er fremstillet i løbet af prøvedagen, dets kvalitet, arbejdsprocessen, metodikken samt den faglige dialog i løbet af prøvedagen.

Bedømmelsesgrundlaget og det faglige fokus i prøven skal spille sammen og give eleven de bedste muligheder for at vise sin opnåelse af de faglige mål.

Eksempel fra portfolioprøven: En elev kan forud for prøven have udført og dokumenteret en transportopgave med videoklip. Dokumentationen indgår i elevens præsentationsportfolio, som er eksaminationsgrundlaget. Heri tager eksaminationen sit udgangspunkt – præsentationsportfolioen danner grundlag for dialogen med eleven, ”det, man taler med eleven om”, hvor eksaminator og censor taler med eleven om transportopgaven, og både præsentationsportfolioen og den mundtlige præstation indgår i den samlede bedømmelse.

Når der indgår flere dele i bedømmelsen, som der gør ved begge prøveformer, kan det være relevant, at institutionen fastsætter bestemmelser om, hvad der tæller med hvilken vægt i forbindelse med bedømmelsen. Tillægger institutionen forskellig vægt til elementer i prøven, er det vigtigt at være opmærksom på at give eleven gode muligheder for at vise det, som er højt vægtet, evt. også i forbindelse med den tid, der afsættes til et højt vægtet element. Dog skal der i alle tilfælde anvendes et fagligt skøn og foretages en helhedsvurdering af elevens præstation. Eksaminator, censor og eleven skal alle være klar over, hvad der tæller med i bedømmelsen – og med hvilken vægt.

Ved bedømmelse af den praktiske prøve lægges hovedvægten på elevens udførelse af det praktiske arbejde, eksempelvis 70 %, og de resterende 30 % lægges på den teoretiske opgave og elevens mundtlige præsentation af opgaven.

Bedømmelsen skal foregå på baggrund af elevens præstation og en vurdering af, hvordan den matcher bedømmelseskriterierne. Den dygtige elev skal have mulighed for at kunne præstere på topniveau, og den mindre dygtige elev skal have mulighed for at kunne bevise, at præstationen netop er bestået.

Bedømmelsen – og begrundelsen herfor – kræver en god forståelse af bedømmelseskriterierne, og at bedømmerne er enige om, hvad der er væsentlige og mindre væsentlige styrker og mangler ved en elevs præstation. Derfor er det afgørende at fastsætte og være enige om prøvens bedømmelseskriterier.

3.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad elevens præstation lever op til de faglige mål.

Bedømmelseskriterier er det, eksaminator og censor lægger vægt på i bedømmelsen, og der skal være en tydelig sammenhæng mellem prøvens mål og bedømmelseskriterierne. I forbindelse med bedømmelsen

skal der være formuleret bedømmelseskriterier, som sikrer, at der fokuseres på det samme ved elevens præstation. Ellers kan bedømmelsen blive tilfældig, og der kan opstå store uenigheder mellem eksaminator og censor om, hvad der er vigtigt, og hvad der ikke er vigtigt. Bedømmelseskriterierne skal med andre ord sikre, at det, som eksaminator og censor ser på/lytter efter, er det samme.

Bedømmelseskriterierne skal bidrage til at fastholde det faglige fokus i forbindelse med prøven og sikre, at det er de væsentligste faglige mål, der bedømmes ud fra. Samtidig er det vigtigt, at lærer og censor bruger deres professionelle faglighed til at vurdere elevens præstation, så bedømmelsen bliver foretaget ud fra en helhedsvurdering af de elementer, der indgår i prøven.

Bedømmelseskriterierne skal være fastsat af den prøveafholdende institution, og eleverne og censor skal være orienteret om dem. Kriterierne skal tage udgangspunkt i de kriterier, der er fastsat i fagbilaget, og skal være konkretiseret med henblik på den aktuelle prøve. Den prøveafholdende institution har både retten og pligten til at fastsætte og konkretisere den enkelte prøves bedømmelseskriterier, og eksaminator og censor skal bedømme ud fra de fastsatte kriterier.

Med dette udgangspunkt er det væsentligt, at man i forbindelse med prøveplanlægningen overvejer følgende:

- Hvordan er sammenhængen mellem prøvens fokus, bedømmelsesgrundlaget og bedømmelseskriterierne?
- Hvordan kan bedømmelseskriterierne beskrives så enkelt og forståeligt som muligt?
- Hvordan forklares kriterierne for eleverne?
- Er censor informeret om bedømmelseskriterierne?

Nedenfor gives eksempler på, hvordan bedømmelseskriterierne kan konkretiseres yderligere som bedømmelseskriterier for afsluttende prøvebedømmelse. De nedenstående konkretiseringer tager udgangspunkt i dette eksempel:

Et af de tre temaer for elevens præsentationsportfolio er lastsikring. Eleven har i sin portfolio vist og forklaret, hvorledes det anviste gods er blevet lastsikret korrekt på køretøjet. Endvidere indeholder portfolioen forklaringer på de tre lastsikringsmetoder samt forklaringer på fordele og ulemper ved dem.

Eksempler på kriterier for *portfoliopróven*

Kriterier	Konkretisering
Dokumenterer basal viden om metoder og normer inden for fagtemaet	Eleven kan beskrive lastsikringsmetoder og viser forståelse af de tre lastsikringsmetoders fordele og ulemper.
I sin mundtlige præstation demonstrerer tilstrækkelig viden om materialer, sikkerhedsmæssige forhold, funktioner, fremstillings- og arbejdsprocesser og reparationsmetoder	Eleven kan forklare, hvordan lastsikringsgrejet anvendes og løbende bliver vedligeholdt. Eleven kan forklare om styrken i det valgte lastsikringsgrej.

De følgende eksempler tager udgangspunkt i denne opgave:

Pluk følgende varer fra udleverede ordreseddel fra dit varelager. Pak varerne på paller, og emballer pallerne. Udfærdig transportdokument. Vurdér, om følgende paller lovligt kan transporteres på det anviste køretøj. Godset skal lastsikres. Klargør køretøjet til kørsel.

Eksempler på kriterier for *den praktiske prøve på én arbejdsdag*

Kriterier	Konkretisering
At kvaliteten af det praktiske produkt/serviceydelse lever op til den stillede opgaves krav	Eleven kan kvalitetssikre sit produkt/sin serviceydelse gennem grundigt og omhyggeligt arbejde. Det kunne fx være, at eleven ekspederer en ordre ud fra en plukseddel for derefter at pakke pallen med det tungeste nederst og efterfølgende sikre varen med folie. Desuden kan eleven udfærdige et korrekt transportdokument.
At eksaminanden har kunnet søge og anvende relevant information til brug ved løsning af den stillede opgave	Eleven kan slå op i håndbog om lastsikring og sikre korrekt lastsikring. Eleven kan finde information om køretøjets lastevne og totalvægt og anvende den i praksis under prøven.

4. Eksempler på prøver

Nedenfor vises et eksempel på først en portfoliooprøve og derefter en praktisk prøve på én arbejdsdag.

Eksempel på portfoliooprøve

En elev har gennem en periode gået på FGU og haft det faglige tema service og transport, hvor eleven særligt har arbejdet med lagerområdet, og skal nu afslutte FGU-niveau 3. Eleven har gennem sin tid på FGU arbejdet på sin arbejdsportfolio, hvori eleven har dokumenteret, hvilke arbejdsopgaver inden for lagerområdet han/hun har haft, og hvilke metoder og teorier der er blevet brugt, og eleven har evalueret disse. Arbejdsportfolioen kan fx indeholde tekst, billeder, PowerPoint-præsentationer, videoklip og fysiske objekter. Elevens valg af elementer til arbejdsportfolioen har gennem forløbet været styret af læreropgaver og af, hvad eleven gerne har villet formidle, og hvordan han/hun har villet formidle sit arbejde.

Før prøven

Når eksamensdatoen bliver offentliggjort, udleverer læreren et dokument til eleven, hvori processen frem mod prøven beskrives. Læreren har valgt, at eleven kan påbegynde arbejdet med præsentationsportfolioen, fire uger før prøven afholdes, og har afsat to uger til arbejdet med præsentationsportfolioen. I denne periode udvælger og bearbejder eleven materiale fra sin arbejdsportfolio til præsentationsportfolioen. Læreren vejleder om udvælgelsen, og hvilket behov der er for bearbejdning. Bearbejdning kan bestå af både at tilføje faglige elementer til materialet og at kvalificere formidlingen af materialet.

I dette eksempel vælger eleven efter vejledning fra læreren, at præsentationsportfolioen skal indeholde elevens arbejde med tre temaer inden for lagerområdet. Det ene tema er lastsikring, som eleven har fået stor erfaring med gennem de to år på FGU. Det er den praktiske erfaring og de kompetencer, eleven har fået, der skal fremhæves under prøven. Eleven har gennem de to år dokumenteret sit arbejde med at lastsikre korrekt i forskellige situationer. Eleven har taget mange billeder af de forskellige typer af lastsikring, som eleven har været med til, fx overfaldssurring, loopsurring, grimesurring og direkte surring, og billederne indgår i elevens arbejdsportfolio. Eleven har også et lille videoklip af de forsøg, som eleverne sammen har udført, der viser forkert lastsikring og konsekvenserne heraf. Eleven har desuden som bilag til billederne skrevet notater om lastsikringsteorien, men har dog ikke fået noteret alle formler med hensyn til lastsikring i arbejdsportfolioen.

I forbindelse med bearbejdningen af materialet fra arbejdsportfolien til præsentationsportfolien udvælger eleven de bedste billeder af de forskellige metoder og tilføjer de manglende formler. Desuden organiserer eleven billeder og teori, fx i en PowerPoint-præsentation, så det er nemt for lærer og censor at orientere sig i materialet. Samtidig skal PowerPoint-præsentationen understøtte elevens præsentation til prøven. Læreren vejleder og støtter eleven i bearbejdningen af materialet til de tre temaer.

Læreren indsamler elevernes præsentationsportfolioer og sender dem til censor 14 dage før prøven.

Under prøven

Eksaminationen foregår i den lagerhal eller tilsvarende faciliteter, hvor eleven primært har arbejdet med transport og service. Det betyder, at det er muligt for eleven at fortælle om sin præsentationsportfolio og samtidig relatere den til konkrete opstillinger med lastsurringer og lignende, således at prøven kommer så tæt på den praktiske dagligdag som muligt.

Eleven fremlægger de tre temaer, der er i præsentationsportfolien, herunder temaet om lastsikring. Eleven bruger ca. 15 minutter på fremlæggelsen og beskriver bl.a. de forskellige metoder, som eleven har været med til at anvende til lastsikring, og den anvendte teori, mens eleven viser de udvalgte billeder, videoklip og evt. opstillinger i lagerhallen. Lærer og censor stiller uddybende spørgsmål til elevens fremlæggelse. Spørgsmålene bliver stillet under fremlæggelsen, når det falder naturligt, og nogle af spørgsmålene stilles også for at hjælpe eleven på vej, når eleven går i stå. Den faglige dialog fortsætter efter fremlæggelsen. Efter ca. 25 minutter slutter fremlæggelse og samtale med eleven, og læreren og censor voterer på baggrund af bedømmelseskriterierne. Ved voteringen lægger censor ud. Ved uenighed har censor det afgørende ord.

Eksempel på praktisk prøve på én arbejdsdag

Eleven har på FGU arbejdet med service og transport med særligt fokus på lagerarbejde og afslutter FGU-niveau 3 med en praktisk prøve på én arbejdsdag. Eleven stilles en opgave, som afspejler de daglige opgaver på lageret. Den praktiske opgave stilles af læreren, og eleven udfører opgaven alene eller i samarbejde med andre. Oftest vil flere elever gå til prøve samme dag.

I dette tilfælde er der ti elever, der skal til prøve i service og transport med fokus på lagerarbejde. Der er afsat fem timer til selve prøven. Eleverne får en caseopgave, hvor de i fællesskab skal modtage et parti varer, sætte dem på lager og pakke varer til videreforsendelse til kunder. Eleverne får en overordnet plan for opgaven, herunder hvad den enkelte elev skal arbejde med og hvornår i processen. Samlet set skal elevgruppen arbejde med følgende:

1. Varemodtagelse af flere typer af varer til lager

- Modtagelse og kontrol af varer
- Placering af varer på lager ved hjælp af relevant udstyr og relevante redskaber og sikring af, at varerne er placeret korrekt, da der er flere varegrupper
- Registrering og opdatering af regnskab, faktura mv.

2. Pluk og forsendelse af indkøbsordre

- Modtagelse af ordreseddel
- Pluk af varer fra lager
- Emballering
- Udarbejdelse af følgeseddel
- Opdatering af regnskab
- Udfærdigelse af transportdokumenter

3. Oprydning

- Placering af varer på lager
- Opdatering af regnskab
- Bortskaffelse af emballage

Arbejdsdagen forløber på skolens lager, og det skal sikres, at de rette materialer er til stede.

Arbejdsdagen skal afspejle dagligdagen i de vante rammer så meget som muligt. Eleverne starter dagen med at få udleveret opgaven, og her kontrollerer lærer og censor, at de har forstået den. Derefter planlægger eleverne arbejdet inden for de givne rammer i opgaven – og går i gang med arbejdet.

Lærer og censor er til stede hele dagen og observerer, noterer og har en faglig dialog med eleverne. Den faglige dialog bør virke naturlig, relatere sig direkte til det, eleverne arbejder med, og understøtte, at eleverne kan vise, at de kender fagudtryk m.m. Den enkelte elev kan fx blive spurgt om, hvorfor vedkommende har valgt den pågældende type pakkemateriale eller den pågældende type surring. Den løbende faglige dialog med hver enkelt elev skal samlet set vare ca. 30 minutter.

Efter prøvens afslutning vil eksaminator og censor diskutere bedømmelsen af den enkelte elev, og i den forbindelse anvendes en relevant konkretisering af bedømmelseskriterierne. Eleverne bliver kaldt ind enkeltvis og får deres bedømmelse samt en begrundelse.

Bilag: Guide til god praksis ved prøveafholdelse i faget

Den nedenstående tjekliste anvendes i forbindelse med prøveplanlægningen. Ikke alle punkter vil være lige relevante ved alle prøver – det afhænger af den konkrete prøves form og kontekst. Det er en god ide at skrive de vigtigste beslutninger om prøven ned, så de kan deles med censor og mellem lærerne på FGU-institutionen.

<i>Før prøven</i>	
Hvad skal prøvens fokus være?	
Hvad skal bedømmelseskriterierne være?	
Skal der være tale om en individuel prøve eller en gruppeprøve?	
Ved gruppeprøve: Hvor mange elever er der i gruppen [NB: Husk at følge antallet i fagbilaget], og hvordan skal de samarbejde?	
Hvordan udarbejdes eksaminationsgrundlaget?	
Er der særlige krav til eleverne for at kunne deltage i prøven? Skal læreren godkende det elevarbejde, der skal indgå som eksaminationsgrundlag?	
Hvornår starter prøven? Udarbejder eleverne noget i undervisningen, som de medbringer til prøven? Eller starter prøven med udlevering af en opgave, som skal løses samme dag?	
Tidsramme for prøven: Er der forberedelse, og hvad er rammerne for denne?	
Er der særlige krav til, hvilke fysiske rammer prøven skal foregå inden for?	
Hvilke hjælpemidler har eleverne til rådighed?	
Er der nogle elever, der skal have særlige prøvevilkår?	
Skal der være en tidsplan for elevernes arbejde på dagen?	
Hvor mange elever kan være til prøve samtidig eller på en dag?	
Hvordan informeres censor, og hvad skal censor informeres om?	
Hvordan fremsendes der materiale til censor (hvis materialet indgår som bedømmelsesgrundlag)?	
Hvilke praktiske informationer skal censor have?	
Hvordan forberedes eleverne til prøven – undervejs og i den sidste afsluttende fase af undervisningen?	

<i>Under prøven</i>	
Hvem er den prøveansvarlige, som kan tilkaldes i problematiske situationer?	
Læreren er eksaminator, men hvad er censors rolle?	
Hvordan skal kommunikationen med eleverne være?	
Hvordan skabes der en god og tryk prøvesituation?	
Hvordan får eleverne de bedste muligheder for at vise, hvad de kan?	
Hvad skal eksaminator og censor iagttage?	
Hvordan holder eksaminator og censor styr på iagttagelser og vurderinger af den enkelte elev – anvendes der skemaer eller andre værktøjer?	
Hvordan sikres det, at eleverne får de samme (ens) muligheder under prøven?	
<i>Efter prøven</i>	
Hvornår og hvordan vurderes der?	
Hvordan meddeles bedømmelsen til eleven?	
Hvordan håndteres uenighed om bedømmelsen?	
Hvem tager sig af elever, der ikke består?	
Hvem oplyser om muligheden for omprøve?	
Hvordan udformes, underskrives og afleveres karakterlister?	
Hvilke erfaringer gav prøvens udformning?	
Giver disse erfaringer anledning til ændringer i prøvetilrettelæggelse og prøveafholdelse?	